

Levelükkel drogot szolgáltató vadon
termők

Urtica dioica – nagy csalán
Plantago spp. – útifűfajok
Allium ursinum – medvehagyma
Hedera helix – borostyán

***Urtica dioica* – nagy csalán**

• **Rendszertani besorolás:**

Urticaceae (csalánfélék)

• **Származás:**

Eurázsia

• **Előfordulás:**

erdei vágásokban, vízparti ligetekben, települések közelében

• **Környezeti igény:**

nedves, üde területeken, tápanyagigényes (N-jelző),
enyhén meszes talajt kedveli,

• **Botanika:**

évelő, lágyszárú,
kétlaki,
fűrészszélű levelek,
serte- és csalánszőrök,
álfüzér virágzat,
makkocskas termés.

• **Drog:**

csalánlevél (*Urticae folium*) (*U. dioica* + *U. urens*)
Ph.Hg.VIII.,

csalánfű (*Urticae herba*),

csalángyökér (*Urticae radix*),

• **Hatóanyag:**

klorofill, karotinoidok,
B-, C-, K-, U-vitamin,
flavonoidok (kvercetin, kempferol, izoramnetin),
ásványi anyagok,
szterolok,
kumarinok (gyökér),
cseranyagok (gyökér)...

• **Hatás:**

enyhe vizelethajtó, vitamin- és ásványi anyag-forrás,
enyhén antibiotikus (levél, herba),
koleszterin-csökkentő, gyulladáscsökkentő (gyökér),

• **Felhasználás:**

tea – salaktalanító, reuma, kősvény ellen,
ipari klorofill-előállítás alapanyaga,
gombás betegségek, rovarok ellen bioterm. ben,
szörp, lekvár,
külsőleg: hajhullás, korpásodás ellen,
koleszterin csökkentésére, daganatok, gyulladások
kezelésére (gyökér).

• **Gyűjtés:**

- **idő, mód:**

levél: tavasztól ősziig → frissen fosztani - drótspirál,
kesztyű

herba: tavasztól ősziig, 40-cm-es szárrész

gyökér: ősszel, kora tavasszal

- **szárítás:** árnyékban, szellős helyen, gyakran
forgatva v. műszárítóban

- **beszáradási arány:**

levél 5 : 1, *herba* 4 : 1, *gyökér* 3:1

Plantago spp. - útifűfajok

- **Rendszertani besorolás:**

Plantaginaceae (útifűfélék)

P. lanceolata – lándzsás útifű,

P. altissima – magas útifű,

P. major – nagy útifű

fajok	<i>P. lanceolata</i> – lándzsás útifű	<i>P. altissima</i> – magas útifű	<i>P. major</i> – nagy útifű
kozmpolita fajok			
életforma évelő, rövid gyöktörzsű növények			
elterjedés	réteken, legelőkön, utakon	Dunántúlon főként, üde, nedves réteken	réteken, legelőkön utakon
szár	10-60 cm	40-100 cm	10-15 cm
levél	hosszúka, keskeny lándzsás	hosszúka, keskeny lándzsás	széles tojásdad
virágzás	máj.- késő őszig	máj.-aug.	máj.- késő őszig
virágzat	alulról nyíló, hengeres füzér, portok sárgásfehér	rövid, hengeres, portok fehér v. sárgás, hosszú porzók	alul szaggatott, füzér keskeny, hengeres, lila portok
termés	üreges, kétmagvú tok	üreges, kétmagvú tok	tojásdad nyolcmagvú tok

- **Drog:**

Plantaginis lanceolatae folium (lándzsás útifű levél)
Ph.Hg.VIII.

Plantaginis majoris folium (nagy útifű levél)

- **Hatóanyag:**

aukubin (iridoid glikozid) (1,5 - 2%)

polifenolok,
cseranyagok (4%),
nyálkaanyagok,
C-vitamin.

- **Hatás:**

gyulladáscsökkentő, enyhén antibiotikus

- **Felhasználás:**

sebgógyító (présnedv, kenőcs),
szájüreggyulladás, köhögés, rekedtség ellen (tea,
szirup)
külsőleg: aranyér ellen (kúp)

- **Gyűjtés:**

- idő: máj.-szept.

- mód: ép, egészséges tőlevél, tőkocsányt nem tartalmazhat,

- szárítás: vékony rétegben, többszöri forgatás,
vagy műszárítóban max. 70°C
nyomásra, törésre könnyen barnul

- beszáradási arány: 7 : 1

Allium ursinum – medvehagyma

- **Rendszertani besorolás:**

Alliaceae (hagymafélék)

- **Származás:**

Európa

- **Előfordulás:**

erdők aljnövényzete (főleg bükkös, gyertyános tölgyes)
Dunántúl – Mecsek (Orfű) !

• **Környezeti igény:**

árnyékkedvelő, víz- és tápanyagigényes,

• **Botanika:**

évelő (hagyma),
általában 2 tölevél,
hosszúka, tojásdad levelek,
ernyős virágzat (zöldes v.
sárgásfehér),
virágzás: ápr. – máj.,
toktermés.

• **Drog:**

medvehagymalevél (*Allii ursini folium*)

medvehagyma virágzó leveles hajtás (*Allii ursini herba*)

• **Hatóanyag:**

alliin,
flavonoid-glikozidok,
C-vitamin

• **Hatás:**

koleszterin-csökkentő, vérrögzépződés gátló,
antibakteriális, enyhén antibiotikus

• **Felhasználás:**

magas vérnyomás, érlelmeszesedés ellen,
bélfertőtlenítő (hasmenés, emésztési zavarok
esetén),
frissen saláta, leves, fűszer, méz.

• **Gyűjtés:**

- idő: levél – márc. – jún., herba – virágzás kezdetén

- mód: levél - kézzel, herba - sarlóval

- szárítás: vékony rétegben, szellős, árnyékos helyen,
más drogoktól elkülönítve

- beszáradási arány: 5 : 1

***Hedera helix* – borostyán**

• **Rendszertani besorolás:**

Araliaceae (borostyánfélék)

• **Származás:**

Közép- és Délnyugat-Európa

• **Előfordulás:**

erdők (főleg bükkös, gyertyános-tölgyes)
Dunántúl, közephegységek

• **Környezeti igény:**

közepes vízigény, semleges pH

• **Botanika:**

kúszónövény,
örökzöld,
léggyökerek,
fásodó szár,
bőrnemű, sötétzöld levelek,
zöldessárga virágernyő,
virágzás: kora ősszel,
bogyótermés.

- **Drog:**

borostyánlevél (*Hederae heliçis folium*)

- **Hatóanyag:**

triterpén-szaponinok (5%),
szeszkviterpének,
rutin,
alkaloid (emetin)

- **Hatás:**

nyálkaoldó, köptető, enyhe görcsoldó, antimikrobiális

- **Felhasználás:**

gyógyszeripari készítmények!
bronchitis, köhögés csillapítására,
külsőleg: hajápoló szerek, fejbőr-regeneráló,
dísznövény.

- **Gyűtés:**

- idő: nyáron, virágzás előtt
- mód: csak a levelet gyűjtik, kézzel, ollóval,
- szárítás: szobahőmérsékleten,
- beszáradási arány: 3 - 4 : 1